

Wim Reimert en Elske van Zanden, bestuursleden van Zambridge, op bezoek in Senanga.

Het was rond 12 uur op donderdag 14 augustus 2014 toen we in Senanga aankwamen en ons meldden bij de receptie van de Safaris Lodge, onze vaste verblijfplaats als we in Senanga zijn. In vergelijking met twee jaar geleden was de lodge er zeker op vooruitgegaan en we waren dan ook dik tevreden met onze accommodatie in het huis aan de rivier.

Om vier uur die dag kwamen Mike Mutti en Rose Kalaluka, allebei leden van het lokale bestuur van Zambridge Senanga, ons begroeten en konden we afspraken maken voor de volgende dag. Met moeite lukte het ons het aanbod af te wijzen om 20 tot 30 leerlingen van de Maxanaedi School te laten opdraven om vrijdag voor ons te zingen. Het was tenslotte schoolvakantie en als nieuwbakken bestuursleden van Zambridge vonden we dat al te veel eer. Afgesproken werd dat we vrijdagochtend om 10 uur bij de Maxanaedi School zouden zijn, daarna een bezoek zouden brengen aan SODC (*Senanga Orphan Day Centre*) en HBC (*Home Based Care*) en tenslotte terug op de Safaris een afsluitende bestuursvergadering zouden bijwonen. Een prima plan.

Na het vertrek van Mike en Rose kwam onze oude vriend Patrick Kozi, tevens vice-voorzitter van Zambridge in Senanga, ons nog begroeten en met hem hebben we o.a. uitvoerig gesproken over het streven van veel inwoners van Western Province naar een onafhankelijk Barotseland (zie www.barotsepost.com en www.barotseland.com voor meer informatie over deze ontwikkelingen).

De volgende dag, vrijdag, werden we bij aankomst op de Maxanaedi School opgewacht door Mike Mutti, in het dagelijks leven councillor voor MMD (Movement for Multi-Party Democracy, een politieke partij), Rose Kalaluka, coördinator van SODC, Charles Samulaba, voorzitter van de PTA (*Parents Teachers Association*) en Chinyemba Chinyemba, schoolhoofd van Maxanaedi. Van Mike Mutti

hadden we gehoord dat meneer Samulaba kort geleden zijn vrouw had verloren die ook lid was van de PTA. Meneer Chinyemba, de *headmaster*, ontving ons in zijn fraaie kantoor en sprak daar een warm welkomswoord uit. Hij vertelde over de voortgang van de nieuwbouw – de week erop zouden de muren worden geverfd waarna de ruiten geplaatst konden worden en dan was het nieuwe drie-klassengebouw helemaal klaar voor gebruik – over het grote aantal van nu 513 leerlingen, het daarmee samenhangende tekort aan lessenaars (slechts 66 stuks) en de noodzaak om in twee aparte sessies les te geven, 's ochtends een groep en 's middags een andere groep. Ook refereerde hij aan de grote behoefte aan nieuwe toiletten. Nu werd er nog gebruikgemaakt van *pit latrines* (niet meer dan een gat in de grond met een rieten omheining) en die zijn na twee maanden vol zodat er nieuwe gaten gegraven moeten worden. Dat houdt een keer op want het terrein is niet oneindig groot. Tot slot maakte hij melding van het feit dat het nieuwe lerarenhuis dat voor hem en zijn gezin bestemd was, nu nog werd bewoond door een lerares die geen andere woonruimte had en hij sprak de hoop uit dat er spoedig meer huizen gebouwd konden worden. Op verzoek legde het schoolhoofd uit dat over de toelating van mogelijke leerlingen werd beslist door een comité. Allereerst in aanmerking kwamen "echte" wezen, vervolgens kinderen van wie een van beide ouders was overleden en tenslotte de kinderen die om een andere reden kwetsbaar waren. Allen waren *OVC's, orphans and vulnerable children*.

Intussen waren nog drie andere bezoekers gearriveerd, te weten Monde Mututwa, een dochter van Maxwell Mututwa (de "Max" in Maxanaedi), Stephen Nasilibane, zoon van Ana Nasilibane (de "ana" in Maxanaedi) en zijn echtgenote Inonge. Met zijn allen gingen we vervolgens naar een naastgelegen klaslokaal waar de voltallige staf van Maxanaedi aanwezig bleek te zijn met nog enkele andere leden van de PTA. We werden voorgesteld en nogmaals welkom geheten en mochten toen plaatsnemen op

klaarstaande bankstellen. En ja, we hadden het kunnen weten want dit was tenslotte niet ons eerste bezoek hier en bovendien hadden we van 1980 tot 1986 in Senanga gewerkt – Elske als arts en Wim als leraar – maar toch hadden we er bij het ontbijt geen rekening mee gehouden: gasten worden altijd rijkelijk van voedsel voorzien, ongeacht het tijdstip van de dag. Het was half elf in de ochtend maar de aangeboden maaltijd kon niet anders worden omschreven dan als copieus. Dat was even slikken na het *full English breakfast* van die ochtend op de Safaris. We hebben, uiteraard, ons best gedaan. Na afloop van al dat lekkere eten kregen we nog geschenken, ook voor onze dochter Mayke en haar vriend Jan die met ons op reis waren in Zambia. Daarna was het tijd voor een uitvoerige bezichtiging van het schoolterrein met het nieuwe klasge-

bouw, het nieuwe lerarenhuis en de oude latrines. We namen de tijd en lieten ons uitgebreid voorlichten over verleden, heden en toekomst van de Maxanaedi School. Voordat we uiteindelijk veel later dan gepland vertrokken naar het SODC konden we meneer Chinyemba nog blij maken met twee geschenken voor de school: het *UNESCO Source book for Science Teaching* en een *WakaWaka Power*, een lamp annex telefoonoplader op zonne-energie.

Aangekomen bij SODC werden we begroet door Ron Liswaniso, zoon van Rose Kalaluka. Vergeleken met de Maxanaedi School ziet het *Orphan Day Centre* er een stuk slechter uit. Er is veel achterstallig onderhoud en door het ontbreken van sloten op de deuren van de zes lokalen heeft men veel last van ongewenst bezoek. Er staan geen huizen voor leraren op het terrein zodat toezicht ontbreekt totdat de twee nachtwakers zich melden. Die krijgen overigens een zeer bescheiden vergoeding en zijn daarom gedwongen om elders bij te klussen. Een muur om het hele terrein zou een uitkomst zijn volgens Rose en Ron maar dat wordt dan wel een hele lange en dus hele dure muur want de schoolgebouwen staan nogal ver uit elkaar.

Momenteel telt SODC 625 leerlingen en 23 leraren en wordt er lesgegeven van klas 1 t/m 9. Omdat het schoolhoofd onlangs is overgeplaatst en een vervanger nog niet is benoemd, berust de dagelijkse leiding nu bij de *deputy headmaster*. De kinderen in klas 1 – 7 (de eigenlijke basisschool) krijgen op school ook te eten (gefinancierd door Zambridge) maar dat geldt niet voor de kinderen in klas 8 en 9 (de eerste twee leerjaren van het voortgezet onderwijs). Rose Kalaluka vertelde dat er ook geen geld is om leerlingen te helpen met vervolgonderwijs in klas 10 – 12. Eigenlijk, zo zei haar enthousiaste zoon Ron, zouden we die klassen ook hier moeten aanbie-

den. Maar ja, *hakuna mali*, geen geld. Volgens hem waren er al wel plannen om houtbewerking op te nemen in het lespakket. Geldgebrek heeft er ook toe geleid dat de school is afgesloten van de waterleiding en nu volledig moet vertrouwen op grondwater uit een pomp die overigens hoognodig gerepareerd moest worden. Het was duidelijk dat er nog veel werk viel te doen bij het SODC. Bij het vertrek werd aan Ron Liswaniso een papier overhandigd met informatie over het *Lubuto Library Project*. ("The Lubuto project creates high quality, open-access libraries to serve Africa's street kids and other vulnerable children and youth." Zie <http://www.lubuto.org/> voor meer informatie over dit initiatief.)

Het bezoek aan het *Home Based Care* gebouw was noodgedwongen kortdurend omdat er niemand aanwezig was en het gebouw op slot zat. Niet lang voor ons vertrek naar Zambia hadden we gehoord dat Grace Mumba, de penningmeester van HBC, helaas was overleden en we waren benieuwd of er al een vervanger was gevonden. Dat bleek nog niet het geval te zijn.

Om kwart over een waren we terug op de Safaris voor de geplande *board meeting*. Aanwezig waren behalve wij tweeën, Mike Mutti, Rose Kalaluka en Patrick Kozi, die bij deze vergadering optrad als notulist. In de gesprekken tijdens de bezoeken aan Maxanaedi en SODC waren al veel onderwerpen aangeroerd en nu was er gelegenheid de vragen die waren blijven liggen beantwoord te krijgen. Een van de belangrijkste vragen betrof de toekomst van de Maxanaedi School. Komt er een moment waarop de school verder kan zonder hulp van buitenaf? Zo'n moment zal ongetwijfeld komen, was de reactie, maar onduidelijk bleef wanneer dat zal zijn. De salarissen van de leerkrachten worden al door de overheid betaald maar wanneer zegt diezelfde overheid: "OK Zambridge, dat is genoeg. Vanaf nu nemen wij het helemaal van jullie over"? Het is ons niet duidelijk geworden. Voorlopig blijft hulp geboden.

